

ВИЯВЛЕННЯ ОЧІКУВАНЬ БАТЬКІВ І УЧНІВ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

УДК 373.1

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324344>

Ірина Іванюк, кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник Інституту цифровізації освіти
Національної академії педагогічних наук України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2381-785X>

Людмила Паращенко, доктор наук з державного управління, професор,
директор ЗНЗ “Київський ліцей бізнесу”, професор кафедри
управлінських технологій Університету “КРОК”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0613-2998>

ВИЯВЛЕННЯ ОЧІКУВАНЬ БАТЬКІВ І УЧНІВ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто результати опитування батьків та учнів як учасників освітнього процесу. Проведений аналіз результатів дослідження засвідчив очікування батьків, що удосконалення інформаційно-цифрового середовища відбуватиметься через оновлення матеріально-технічного забезпечення, доступ до інтернету, комунікацію та зворотний зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу. Зазначено, що учні очікують оновлення комп'ютерної техніки, забезпечення доступу до інтернету, зміну комунікаційного сервісу з вчителями, використання гаджетів, інтерактивних цифрових інструментів та електронних підручників.

Ключові слова: інформаційно-цифрове середовище; заклад загальної середньої освіти; учасники освітнього процесу; моніторинг; дослідження.

Літ. 11.

Iryna Ivaniuk, Ph.D. (Pedagogy), Senior Researcher,
Senior Research Associate of the Institute of Digitalization of
Education, the National Academy of Educational Sciences of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2381-785X>

Liudmyla Parashchenko, Doctor of Science in Public Administration, Professor,
Director of the Kyiv Business Lyceum, Professor of the
Management Technologies Department,
Education and Human Resources Development Corporation University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0613-2998>

RESEARCH OF PARENTS' AND STUDENTS' EXPECTATIONS FOR IMPROVING THE INFORMATION AND DIGITAL ENVIRONMENT OF SECONDARY SCHOOLS

The article presents the results of a survey of parents (5224 respondents) and students in grades 9–11 (1875 respondents) as participants in the educational process regarding the use of the information and digital environment of the secondary schools where their child studies. The first aim of the study is to determine the readiness of parents to use the information and digital environment of the secondary school where their child studies; to identify the needs and challenges faced by parents in using the environment; to find out the parents' assessment of their child's skills in independent learning in distance education; to find out the level of material and technical support in the child's family with a device for distance learning. It is noted that, according to the majority of parents, the critical aspects of improving the information and digital environment of a secondary school are material and technical support, access to the Internet, communication and feedback between all participants in the educational process. The second aim of the study is to determine the readiness of students to use the information and digital environment of a secondary school, to identify the needs and challenges faced by students when using the environment; to find out how students assess their skills in themselves learning during distance education. It is noted that, according to the majority of students, the critical aspects of improving the information and digital environment of a secondary school are updating computer equipment, providing access to Wi-Fi for all participants in the educational process, changing the communication service with teachers from Viber to Telegram, using laptops, interactive digital tools, electronic textbooks during lessons. It is concluded that conducting a regular survey among parents and students to monitor the effectiveness of the information and communication environment of a secondary school is important in order to assess the quality of communication between participants in the educational process, identify problem areas, increase the level of trust and involvement, take into account the needs of participants in the educational process, maintain the effectiveness of the educational process, and introduce innovations that will improve the overall quality of the educational process.

Keywords: information and digital environment; secondary school; participants of the educational process; monitoring; research.

Постановка проблеми. У сучасному світі розвиток цифрових технологій вимагає безперервного вдосконалення цифрової освіти. Водночас змінюється інформаційно-цифрове середовище (ІЦС) закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО). Це стосується всіх аспектів освітнього процесу: змісту та методів навчання, використання технологій і цифрових ресурсів, навчально-методичного забезпечення, управлінських інструментів, а також взаємодії між адміністрацією, педагогами, учнями та їхніми батьками.

Для оцінки ефективності ІЦС ЗЗСО необхідно регулярно проводити моніторинг серед всіх учасників освітнього процесу, а не лише педагогічних працівників. Це допоможе виявити їхні потреби та очікування, усунути недоліки й поліпшити цифрове середовище освітнього закладу завдяки збору й аналізу даних. Така діяльність набуває особливого значення під час освіти в умовах воєнного стану в Україні, коли доводиться застосовувати дистанційне та змішане навчання відповідно до безпекової ситуації.

Результати проведення моніторингу серед учасників освітнього процесу можуть бути використані під час проходження інституційного аудиту закладом загальної середньої освіти, бо це відповідає напрямам аудиторської перевірки “Освітнє середовище закладу освіти” та “Управлінські процеси закладу освіти”.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Вчені Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України розробили модель інформаційно-цифрового середовища і запропонували поняття інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти як системно організовану сукупність інформаційно-ресурсного, техніко-технологічного, навчально-методичного, комунікаційно-діяльнісного забезпечення ЗЗСО, спрямованого на організацію взаємодії суб’єктів освітнього процесу і зовнішніх стейкхолдерів; на ефективне здійснення навчально-виховних впливів, на відповідність принципам недискримінації, із врахуванням багатоманітності потреб і можливостей людини, що базується на використанні цифрових технологій [3, 48]. Це дослідження ґрунтується на результатах щорічних моніторингових опитувань, проведених у 2020–2024 рр., які вивчали готовність педагогічних працівників ЗЗСО до використання ІКТ-інструментів для організації дистанційного навчання, а також проблеми, з якими вони стикаються під час підвищення кваліфікації [1; 11].

Питанням створенням сучасного цифрового освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти присвячені роботи В. Бикова, О. Гриценчук, І. Іванюк, О. Спіріна, С. Литвінкової, О. Овчарук, О. Пінчук, Є. Прокоф’єва, В. Товстогона [4] та ін. Ефективність системи моніторингу та оцінювання у

вдосконаленні ефективності управління закладами загальної середньої освіти розглядають дослідники Л. Наз, Дж. Зафар, Н. Уллах [9] та ін.

Залучення батьків до створення ефективного освітнього середовища досліджується у роботі ізраїльських учених “Вплив шкіл на середовище: погляд з боку батьків” [5]. Вони розглядають заклад загальної середньої освіти як платформу для проведення соціальних змін у місцевій громаді з особливим акцентом на батьків як частину цієї громади. Дослідниця Д. Гудолл з Великобританії пропонує вчителям залучати батьків до партнерства, щоб досягти плідної співпраці, орієнтованої на створення ефективного освітнього середовища [7]. Думка батьків як учасників освітнього процесу досліджувалася під час національного опитування “Громадськість, батьки та освіта К-12”, що проводилось у США серед батьків та опікунів дітей, де одним з аспектів дослідження був “Погляд на технології та соціальні медіа” [8].

Цифрова інклюзія в норвезьких і данських школах як частина скандинавської моделі освіти досліджується в роботі науковців А. Рохатгі, Дж. Бундсгаарда, О. Хатлевіка, зокрема розглядаються такі аспекти, як аналіз відмінностей у співпраці вчителів, ставленні, використанні ІКТ та ІКТ-грамотності учнів [10]. Міжнародне дослідження комп’ютерної та інформаційної грамотності (ICILS), яке проводилось у 2023 р., оцінило цифрову компетентність учнів восьмих класів у 22 освітніх системах ЄС. Дослідження виявило значні відмінності в результатах комп’ютерної та інформаційної грамотності залежно від країни, статі, соціально-економічного та міграційного походження [6]. При цьому не проводились дослідження думки батьків і учнів як учасників освітнього процесу щодо організації та поліпшення інформаційно-цифрового середовища освітнього закладу.

Метою статті є презентація результатів дослідження двох опитувань здобувачів освіти 9–11-х класів та батьків здобувачів освіти 1–11-х класів як учасників освітнього процесу щодо поліпшення інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти. Особливої актуальності здійснений аналіз набуває в умовах очного, дистанційного та змішаного формату роботи освітніх закладів під час війни.

Виклад основного матеріалу. Дослідження виконано в межах науково-дослідницької роботи № 0123U100497 “Методика моніторингових досліджень ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти у контексті євроінтеграції України” Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України.

Дизайном дослідження обрано кількісне онлайн-опитування батьків здобувачів освіти 1–11-х класів

ВИЯВЛЕННЯ ОЧІКУВАНЬ БАТЬКІВ І УЧНІВ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

і здобувачів освіти 9–11-х класів як учасників освітнього процесу. Для цього створені анкети за допомогою аплікації Google Forms. Аналіз та інтерпретація даних проводилися з використанням методів описової статистики. Анкети була розміщена в телеграм-групах педагогічних працівників з різних областей країни, які беруть участь в освітніх проєктах громадської організації “Об’єднання “Агенція розвитку освітньої політики” [2] з проханням розповсюдити посилання на анкету в чатах класних керівників з батьками та учнями, і поясненням, що участь в дослідженні є добровільною, а відповіді – анонімними. Вибірка є нерепрезентативною. Дослідження тривало з 01.10.2024 р. до 30.11.2024 р., збір емпіричних даних відбувався з 07.10.2024 р. до 18.10.2024 р.

Проведення дослідження серед батьків мало на меті реалізацію таких завдань: здійснити апробацію діагностики ефективності використання ІІС ЗЗСО батьками здобувачів освіти в умовах очного, дистанційного та змішаного формату роботи закладу освіти; визначити готовність батьків використовувати ІІС закладу освіти, де навчається їхня дитина; визначити потреби і виклики під час використання ІІС ЗЗСО, з якими стикаються батьки; з’ясувати оцінку батьками навичок дитини щодо самостійного навчання під час дистанційної освіти; з’ясувати рівень матеріально-технічного забезпечення в родині дитини пристроєм для дистанційного навчання.

В опитуванні серед батьків взяли участь 5 224 респонденти. Вікова категорія респондентів представлена так: від 27 до 35 років – 22,7 %, від 35 до 45 років – 60 %, від 45 років і старше – 17,3 %. За гендерним розподілом з них 95,8 % – жінки і 4,2 % – чоловіки. Географічне охоплення дослідження включає в себе 21 область України і місто Київ. У процентному співвідношенні найбільш активними респондентами були батьки учнів 9-х класів – 14,5 % та батьки учнів 5-х класів – 13,9 %; практично порівну представлені відповіді батьків учнів 7-х класів – 12,3 % та 6-х класів – 12,2 %, а також батьків учнів 8-х класів – 10,9 % та 10-х класів – 10 %; у початковій школі активно відповідали батьки учнів 2-х класів – 11,1 % та 4-х класів – 10,4 %, менше відповідей надали батьки учнів 1-х класів – 9,3 % та 3-х класів – 7,9 %, а також батьки учнів 11-х класів – 8,6 %. За типами закладів освіти, в яких навчаються діти респондентів, отримано такі дані: ліцей – 69,3 %, загальноосвітня школа – 14,9 %, гімназія – 10,1 %, заклад загальної середньої освіти – 4,8 %, навчально-виховний комплекс – 1 %. Переважна більшість дітей респондентів навчаються у закладах освіти державної власності – 99,6 %.

Аналіз відкритих відповідей респондентів на питання, що можна поліпшити в інформаційно-цифровому середовищі закладу освіти, дозволив

визначити вісім категорій щодо очікувань батьків стосовно удосконалення ІІС. Розглянемо, які пропозиції від батьків містить кожна з визначених категорій (наведено від більшої кількості згадувань до меншої).

Найбільше пропозицій висловлено респондентами щодо *оновлення матеріально-технічного забезпечення* (85 згадувань): оновлення засобів навчання та обладнання загального і навчального призначення, зокрема, комп’ютери, інтерактивні дошки, планшети (40), генератори та безперебійне живлення (15); забезпечення доступу до безкоштовного та стабільного інтернету для вчителів і учнів (30).

Батьків турбує *вдосконалення освітнього процесу* (70 згадувань), вони хотіли б мати в доступі більше онлайн-уроків і відеоінструкцій (25), проведення додаткових уроків для учнів, які потребують допомоги (25), застосування індивідуального підходу до дітей (20).

Щодо *формату навчання* (60 згадувань), то респонденти висловились за навчання дітей в очному (40) і змішаному (20) форматі.

Комунікація та взаємодія між учасниками освітнього процесу (50 згадувань) потребує поліпшення на таких рівнях: зворотний зв’язок від вчителів (20), комунікація між батьками, учнями й адміністрацією закладу освіти (15), регулярні опитування серед батьків щодо удосконалення освітнього процесу (15).

Під час використання *електронного щоденника та освітніх платформ* (45 згадувань), батьки висловили побажання щодо вчасного внесення інформації й оновлення оцінок і домашнього завдання в електронному щоденнику (20), та поліпшення його функціональності (10), а також впровадження у закладі освіти єдиної платформи для організації освітнього процесу і проведення навчання щодо використання платформи для вчителів, учнів і батьків (15).

У *змісті навчання* (30 згадувань) батьки хочуть бачити більше використання інтерактивних методів навчання (15) і використання цифрових засобів навчання (15).

Щодо наповнення *сайтів і соціальних мереж* (20 згадувань) пропонується регулярно оновлювати інформацію про освітній процес, додати корисні матеріали, наприклад, електронні підручники, рекомендації психолога, розклад занять (10), використовувати соціальні мережі для швидкого інформування про події та новини закладу освіти (10).

Питання *інформаційної безпеки* (10 згадувань) підіймається батьками щодо захисту персональних даних (5) і впровадження політики кібербезпеки в закладі освіти (5). Батьки наголосили на важливості навчати учнів і вчителів базових принципів безпеки в інтернеті.

Проведення дослідження серед здобувачів освіти 9–11-х класів мало на меті реалізацію таких зав-

дано: здійснити апробацію діагностики ефективності використання ІЦС ЗЗСО здобувачами освіти в умовах очного, дистанційного та змішаного формату роботи закладу освіти; з'ясувати, якими інформаційно-комунікаційними сервісами користуються здобувачі освіти під час дистанційного та змішаного формату роботи закладу освіти, під час комунікації з класним керівником, вчителями-предметниками та однокласниками; визначити потреби і виклики під час використання ІЦС ЗЗСО, з якими стикаються учні.

В опитуванні з-поміж учнів взяли участь 1 875 респондентів. За гендерним розподілом з них 59,7 % дівчат і 40,3 % хлопців. Респонденти навчаються: у 9-му класі – 42,1 %, 10-му класі – 33 % і 11-му класі – 24,9 %. Географічне охоплення дослідження включає в себе 18 областей України і місто Київ. Більшість респондентів проживають: у місті – 73,3 %, у селищі міського типу – 16,1 %, у селі – 10,7 %. За типами закладів освіти, в яких навчаються респонденти, отримано такі дані: ліцей – 76,3 %, загальноосвітня школа – 12,5 %, гімназія – 6,5 %, заклад загальної середньої освіти – 4,1 %, навчально-виховний комплекс – 0,6 %. Переважна більшість респондентів навчаються у закладах освіти державної власності – 96,9 %.

Аналіз відкритих відповідей респондентів на питання, що можна удосконалити в інформаційно-цифровому середовищі закладу освіти, уможливив визначити шість категорій щодо очікувань учнів стосовно поліпшення ІЦС. Розглянемо, які пропозиції від учнів містить кожна з визначених категорій (наведено від більшої кількості згадувань до меншої).

Доступний та якісний інтернет / Wi-Fi (194 згадування). Серед відповідей поширені скарги на нестабільний або відсутній Wi-Fi в школі та пропозиції розширити зони покриття Wi-Fi.

Оновлення комп'ютерної техніки та обладнання (180 згадувань). Багато учнів зазначили необхідність оновлення комп'ютерів, адже наявні “застарілі” та “гальмують”, надали запити на потужніші характеристики комп'ютерів і висловили пропозиції щодо встановлення у класних кімнатах мультимедіа та інтерактивних дошок.

Більше інтерактивного навчання (140 згадувань). Запити від учнів щодо більшого використання під час уроків онлайн-вікторин, інтерактивних завдань, сучасних освітніх цифрових інструментів (Kahoot, Mozabook, Minecraft Education).

Доступ до персональних гаджетів (130 згадувань). Учні пропонують використовувати планшети або ноутбуки для навчання під час уроків.

Електронні підручники (120 згадувань). Пропозиції учнів відмовитися від паперових підручників на користь електронних.

Зміна сервісу у комунікації з вчителями – перехід з Viber на Telegram (115 згадувань). Учні зазначають, що Viber “застарів”, а Telegram є зручнішим для спілкування.

Висновки. Результати дослідження дають підставу зробити такі висновки.

На думку більшості батьків, критично важливими аспектами удосконалення ІЦО ЗЗСО є оновлення матеріально-технічного забезпечення, доступ до інтернету, комунікація та своєчасний і якісний зворотний зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу, використання інтерактивних цифрових інструментів під час уроків, інформаційна безпека.

На думку більшості учнів, важливими аспектами удосконалення ІЦО ЗЗСО є забезпечення доступного та якісного інтернету, оновлення матеріально-технічного забезпечення, можливість користуватись гаджетами під час занять, використання інтерактивних цифрових інструментів під час уроків, перехід на електронні підручники, зміна комунікаційного сервісу з вчителями з Viber на Telegram.

Проведення регулярного опитування серед батьків і учнів для моніторингу ефективності ІЦО ЗЗСО є важливим як для адміністрації закладів освіти, так і для органів управління освітою для того, щоб оцінити якість комунікації між учасниками освітнього процесу, ідентифікувати проблемні зони, підвищити рівень довіри та залучення, врахувати потреби учасників освітнього процесу, підтримувати ефективність освітнього процесу, впроваджувати інновації, що вплине на підвищення загальної якості освітнього процесу. Отримані результати спонукають до подальших розвідок у дослідженні думки всіх учасників освітнього процесу щодо використання інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти на прикладі окремого освітнього закладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В.Ю., Овчарук О.В., Іванюк І.В., Пінчук О.П., Гальперіна В.О. Сучасний стан використання цифрових засобів для організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти: результати опитування 2022. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. № 90 (4). С. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v90i4.5036>
2. Об'єднання “Агенція розвитку освітньої політики”. URL: <https://edudevelop.org.ua/> (дата звернення: 26.02.2025).
3. Овчарук О.В., Іванюк І.В., Пінчук О.П., Гриценчук О.О., Товканець О.С., Трикоз С.В. Модель інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. № 95 (3). С. 41–57. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5186>
4. Тригуб А., Прокоф'єв Є., Товстоган В. Інноваційне освітнє середовище: технологічний аспект моделювання. *Молодь і ринок*. 2025. № 1 (233). С. 129–135. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.322606>

5. Addi-Raccah A., Amar J., Ashwal Y. Schools' influence on their environment: The parents' perspective. *Educational Management Administration & Leadership*. 2018. № 46 (5). pp. 782–799. DOI: <https://doi.org/10.1177/1741143217707521>.

6. European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. *International Computer and Information Literacy Study (ICILS) in Europe, 2023 – Main findings and educational policy implications*. Publications Office of the European Union. 2024. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2766/5221263> (дата звернення: 26.02.2025).

7. Goodall J. Learning-centered parental engagement: Freire reimagined. *Educational Review*. 2017. № 70 (3). pp. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1358697>

8. Morning Consult. The public, parents, and K-12 Education. *A National Polling Report*. 2023. URL: <https://edchoice.morningconsultintelligence.com/assets/317065.pdf> (дата звернення: 26.02.2025).

9. Naz L. H., Zafar J. M., Ullah N. Effectiveness of Monitoring and Evaluation System in Improving Educational Facilities at Secondary School Level in Punjab (Pakistan). *Journal of Asian Development Studies*. 2024. № 13 (3). pp. 175–191. DOI: <https://doi.org/10.62345/jads.2024.13.3.15>

10. Rohatgi A., Bundsgaard J., Hatlevik O.E. Digital Inclusion in Norwegian and Danish Schools – Analysing Variation in Teachers' Collaboration, Attitudes, ICT Use and Students' ICT Literacy. In: Frones T.S., Pettersen A., Radišić J., Buchholtz N. (Eds.). *Equity, Equality and Diversity in the Nordic Model of Education*. 2020. Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-61648-9_6

11. Ovcharuk O., Ivaniuk I., Leshchenko M. Impact of school lockdown on access to online instruction during the war in Ukraine. *European Journal of Education: Research, Development and Policies*. 2023. № 4 (58). pp. 561–574. DOI: <https://doi.org/10.1111/ejed.12589>

REFERENCES

1. Bykov, V.Y., Ovcharuk, O.V., Ivaniuk, I.V., Pinchuk, O.P. & Galperina, V.O. (2022). Suchasnyi stan vykorystannia tsyfrovoykh zasobiv dlia orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v zakladakh zahalnoi serednoi osvity: rezultaty opytuvannia 2022 [The current state of the use of digital tools for organization of distance learning in general secondary education institutions: 2022 results]. *Information technologies & teaching tools*. No. 90(4), pp. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v90i4.5036> [in Ukrainian].

2. Obiednannia "Ahentsiia rozvytku osvitnoi polityky" [Association "Educational Policy Development Agency"]. Available at: <https://edudevelop.org.ua/> (Accessed 26 Feb. 2025). [in Ukrainian].

3. Ovcharuk, O.V., Tovkanets, O.S., Pinchuk, O.P., Ivaniuk, I.V., Hrytsenchuk, O.O. & Trykoz, S.V. (2023). Model

informatsiino-tsyfrovoho seredovysheha zakladu zahalnoi serednoi osvity [Model of information and digital environment of general secondary education institution]. *Information technologies & teaching tools*. No. 95 (3), pp. 41–57. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5186> [in Ukrainian].

4. Tryhub, A., Prokofiev, Ye. & Tovstohan, V. (2025). Innovatsiine osvितnie seredovyshe: tekhnolohichniy aspekt modeliuвання. [Innovative educational environment: technological aspect of modeling]. *Youth & market*. No. 1 (233), pp. 129–135. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.322606> [in Ukrainian].

5. Addi-Raccah, A., Amar, J. & Ashwal, Y. (2018). Schools' influence on their environment: The parents' perspective. *Educational Management Administration & Leadership*. No. 46 (5). pp. 782–799. DOI: <https://doi.org/10.1177/1741143217707521> [in English].

6. European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2024). *International Computer and Information Literacy Study (ICILS) in Europe, 2023 – Main findings and educational policy implications*. Publications Office of the European Union. Available at: <https://data.europa.eu/doi/10.2766/5221263> (Accessed 26 Feb. 2025). [in English].

7. Goodall, J. (2017). Learning-centered parental engagement: Freire reimagined. *Educational Review*. No. 70(3), pp. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1358697> [in English].

8. Morning Consult (2023). The public, parents, and K-12 Education. *A National Polling Report*. Available at: <https://edchoice.morningconsultintelligence.com/assets/317065.pdf> (Accessed 26 Feb. 2025). [in English].

9. Naz, L.H., Zafar, J.M. & Ullah, N. (2024). Effectiveness of Monitoring and Evaluation System in Improving Educational Facilities at Secondary School Level in Punjab (Pakistan). *Journal of Asian Development Studies*. No. 13 (3). pp. 175–191. DOI: <https://doi.org/10.62345/jads.2024.13.3.15> [in English].

10. Rohatgi, A., Bundsgaard, J. & Hatlevik, O.E. (2020). Digital Inclusion in Norwegian and Danish Schools – Analysing Variation in Teachers' Collaboration, Attitudes, ICT Use and Students' ICT Literacy. In: Frones T.S., Pettersen A., Radišić J., Buchholtz N. (Eds.). *Equity, Equality and Diversity in the Nordic Model of Education*. Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-61648-9_6 [in English].

11. Ovcharuk, O., Ivaniuk, I. & Leshchenko, M. (2023). Impact of school lockdown on access to online instruction during the war in Ukraine. *European Journal of Education: Research, Development and Policies*. No. 4 (58), pp. 561–574. DOI: <https://doi.org/10.1111/ejed.12589> [in English].

Стаття надійшла до редакції 06.03.2025

“Успіх – це не ключ до щастя. Щастя – це ключ до успіху. Якщо ви любите те, що робите, ви будете успішними”.

Альберт Швейцер
німецький філософ

